

# Kultur

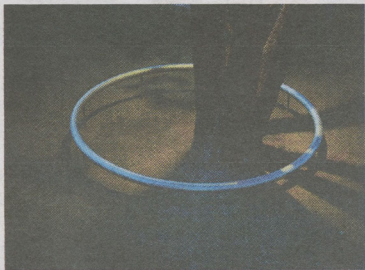
Fanget i Mumidalen. Tove Jansson elskede sine trolde, men hadede berømmelsen og kæmpede for sit liv som kunstner. Side 10





**Interview.** Efter i årevis at have imponeret med den enkle poesi i deres møbler, har de franske Bouroullec-brødre kastet sig over at formgive fælles rum. Aarhus Kunsthall har fået et åbent grønt areal og magiske cirkler.

# Hvilken skønhed vil vi have?



AF HEIDI LAURA

**P**å den cirkelformede bæk i galvaniseret stål omkring træet foran Aarhus Kunsthall sidder man på én gang i et åbent og lukket rum. Skærmet af træets krone og med bladenes raslen over sig, føles det lidt som at være indendørs. »Jeg har faktisk slet ikke prøvet at sidde her så længe endnu,« indrømmer Ronan Bouroullec, som sammen med sin bror Erwan Bouroullec har stået for at åbne det grønne område omkring kunsthallen og forvandle det med små greb. »Alle de andre gange er jeg faret op efter 20 sekunder, fordi der lige var noget, som skulle ordnes ved det hele,« siger han og griner på sin karakteristiske mildt selvironiske måde, som om han endnu en gang må bære lidt over med sig selv. »Det her er et meget simpelt objekt, bare en bæk, der nærmest svæver omkring et træ. Men det rummer mange ting: den fælles interaktion, forholdet til træet, byens forhold til naturen. Skyggerne forandrer sig i løbet af dagen, og vi har installeret et varmt, gult lys højt oppe i kronen, så man får en særlig skyggeeffekt om aftenen. Tidligere på dagen så jeg en ældre herre og hans hund sidde her i cirklen. Man kan sidde på flere måder her, enten sidde og se ud mod gaden og de forbipasserende eller se ind mod træet, men manden sad og så intenst på træet, og hans hund gjorde det samme.« Igen latteren ved mindet. »Som en lille meditation, fuldstændig opslugt af deres omgivelser.«

– Så dette rum er både til fællesskab og solitude?

»Ja, og til en dyb samtale med træet. Der er ingen formel her, stedet kan bruges på enhver måde, det er jo bare en cirkel.«

Og lige præcis den slags design, som nærmest ophæver sig selv, er typisk for Bouroullec-brødrenes udformning af både rum og genstande. På designfirmaet Vitras grund i Schweiz vil der snart, udover cirkelformede bænke omkring kirsebærtræerne, også være et 100 meter langt springvand, der som en diskret rende forløber hen over arealet. Inspirationen kommer blandt andet fra Ronans datter, som elsker at sætte brugte metrobilletter i fart på Paris' dybe rendestene som små skibe. I Miami afsløres Bouroullec-brødrenes nye byrum i september, og i Paris er de ved at designe et nyt, stort springvand på Avenue des Champs-Élysées. Bouroullec-brødrene blev hentet til Aarhus Kunsthall for



Et træ, en cirkelformet bæk, lys og skygge. Mere skal der ikke til for at sætte poesien i gang, når Bouroullec-brødrene er på spil.

FOTO: RONAN BOURULLEC



netop at åbne museet ud mod byen, efter at kunsthallen i Årevis har gemt sig bag tykke hække. Nu er hele det grønne anlæg åbent for forbipasserende på alle tider af dagen. Mod Østergade er de to store træer begge blevet omkranset af cirkelformede bænke, og omme i gården er der skabt en stor, rund bålplads i samme runde design i stål.

– Trænger vi til at komme tilbage til at sidde under træet og ved ilden, gamle samlingspunkter i vores civilisation?

»Det er sådan set ikke en reaktion tilbage mod noget, fra vores side. Det er bare en præsentation af et andet muligt aspekt. Når man går gennem en gammel italiensk by for eksempel, så oplever man, at alting er i harmoni: bygningerne i forhold til træerne og springvandene og så videre, det hele er som en sluttet enhed. I den moderne by tænker vi ofte mest over funktionelle ting, såsom hvordan vi kommer hurtigst muligt fra ét punkt til et andet. Man kan let miste det smukke ved at gå gennem byen, være i den. Vi kommer bare med én ny interessant mulighed her.«

HVIS Aarhus Kunsthall i stedet havde spurgt, om de måtte lave en retrospektiv udstilling med Ronan og Erwan Bouroullecs design gennem 25 år, havde de nok fået et nej, siger Ronan, for de vil meget nødtigt på museum.

»Vi vil ikke vise noget gammelt, men noget anderledes. For mig er der efter mere end 20 aktive år som designer en vis frustration over, at vores design altid kræver, at vi arbejder sammen med folk med penge – de rigtige producenter og firmaer – og at de fleste af vores ting kun kan købes af velhavende mennesker, så derfor er der noget dragende ved at skabe noget til det offentlige rum. Og hvad vi har lavet her, kommer helt sikkert aldrig på museum! Jeg læste et interview med kunstneren Niki de Saint Phalle, hvor hun sagde, at hun egentlig ikke var særlig vild med at arbejde i gigantiske formater, men hun ville bare være sikker på, at disse værker ikke endte inde i et museum. Det er også derfor, jeg godt kan lide at være designer. De ting, man som designer skaber, bliver en del af verden og vores liv.

Ligesom en sang. Man kan blive rørt af en sang og græde lidt. Den er bare derude i verden. Det er skønt at forsøge at skabe en bedre atmosfære eller en smukkere verden som her,« siger han og slår armen ud mod anlægget.

– Mange vil sige, at design handler om at forandre verden og vores egen adfærd?

»Alt, hvad du gør, forandrer verden, alle små handlinger forandrer verden,« svarer Ronan finurligt og udpeger, hvordan ordet »design« bliver misbrugt som undskyldning for bare at lave flere og flere ting: »I mærker det nok mindre her, men de sidste 30 år er Frankrig bare blevet grimmere og grimmere, fordi man designer løs hele tiden. Design er blevet

et mål i sig selv, og det er blevet et adjektiv, man sætter foran alting, så det lyder bedre. Så får man sådan nogle 'designer-ting' i smarte farver, som sælges i museumsbutikker, og det er skrækkeligt! Og alle firmaer ønsker at designe endnu flere idiotiske design-genstande.«

– Er det svært at være designer i en verden, hvor vi drukner i ting?

»Jo – men det er vel også svært at være journalist i en verden med alt for mange ord? Altså, vi forsøger at være omhyggelige. Men det er kompliceret, for de fleste bruger gladeligt 200 euro på et par Nike-sko, men hvis en stol koster det samme, føles det som en formue for dem. Jeg læste, at i 1800-tallet ejede en typisk familie omkring 100 genstande, hvis man ikke talte alle de ens småting som teskeer med – i dag ejer en familie omkring 3000 ting. Det er helt abstrakt for de fleste, hvor meget arbejde og hvor højt kvalificeret arbejde der skal til for at skabe nye ting. Alt dette forvirrer mig, jeg er 45 år nu og bare mere og mere forvirret over, hvordan vi skal opnå at demokratisere skønhed og godt design. Design er selvfølgelig mere end bare skønhed, det indbefatter, at man tager højde for både sociologi, økonomi, politik, ergonomi, distribution. Det fascinerer mig at finde formlen, så man kan skabe noget godt på alle disse punkter. Men nogle gange ville jeg ønske, at jeg var kunstner, så jeg ikke behøvede det. Det er så komplekst at få alt fra den tekniske udformning til prisen til at gå op.

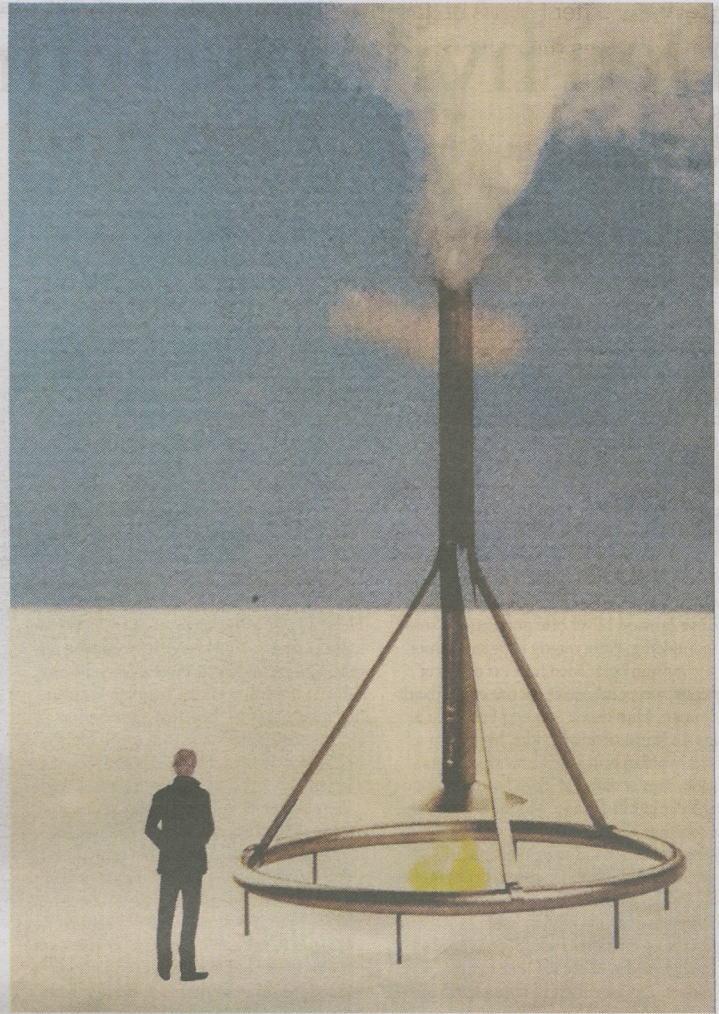
Men af og til lykkes det at skabe en ting af virkelig skønhed med en god funktion og en pris, der er rimelig. Jeg er så lykkelig, når jeg ser Instagram-billeder af havemøblerne, vi har designet for Hay, ude i folks haver, hvor de vil kunne stå i mange årtier under et træ, og folk kan bare male dem igen og igen. At være en del af den cyklus – ligesom en gammel gård, der ligger i landskabet og bliver malet igen og igen – er en god måde at være en del af verden på, det er simpelthen det modsatte af idiotiske pink designer-stole, som aldrig vil stå godt mod de ældre ting. Og jeg elsker altså pink! Der er ingen forkerte farver.«

»Det handler egentlig ikke om skønhed og grimhed, det afgørende er en vis harmoni.«

Ronan Bouroullec

– Er det på tide at sætte produktionstempoet ned og opfordre forbrugerne til at investere i ting, som både kan holde længere, men især kan blive ved med at give, hvad man kunne kalde en æstetisk næring?

»Jeg er sådan set enig. Men skønhed og æstetisk næring ... folk kan jo ofte godt lide miljøer, som jeg selv finder grimme. Selv kan jeg ikke engang finde ud af at købe ind i et miljø, jeg synes er grimt. Men det handler egentlig ikke om skønhed og grimhed, det afgørende er en vis harmoni. Når jeg arbejder, skal jeg helst være et sted, som ikke er smukt, jeg har brug for udfordringen fra omgivelser, hvor der er masser af ting, som hverken er kønne eller velordnede. Hjemme er noget andet. Da jeg var ung, klusede jeg mange af mine møbler. Nu prøver jeg at bo med nogle af mine egne design, men desværre har jeg også giftet mig med en designer. Men skønhed ... der er så mange måder at forsøge at indfange, hvad skønhed er. Der er dette *haute couture*-agtige aspekt, hvor man kombinerer vidunderlige materialer på en lækker måde, og jeg elsker den slags skønhed og dens waouw-effekt. Den lydpendende sky, vi har designet for Kvadrat,



Et ildsted at samles omkring. De seneste år er Bouroullec-brødrene blevet optaget af det offentlige rum. SKITSE: STUDIO BOURULLEC

har noget af det, den er som en kæmpe blomst midt i rummet. Men den slags skønhed er også overvældende. Det er ikke den slags skønhed, som er på spil her under træet. Der er en anden skønhed, der er som et gammelt landskab, hvor gamle gårde fra 1800-tallet ligger helt perfekt placeret; eller skønheden ved et menneske i blue jeans og T-shirt, bare fordi vedkommende bevæger sig smukt. I sidste ende må man spørge: Hvilken skønhed vil vi have?»

– Er der ikke næsten altid poesi eller humor på spil i jeres design?

»Ikke altid, men et særligt aspekt af skønhed er det lette greb; eller den humor, der er lidt som at smile ad sig selv, som om man endnu en gang må erkende, at man er lidt af en idiot. Netop fordi alt, vi gør, forandrer verden, så må man forsøge at gøre alting med delikatesse. Som når vi her forsøger at finde forholdet mellem et træ og et stykke metal; finde en slags ordforråd for deres forhold, der vibrerer mellem det rustikke og det skrøbelige. Måske skabe en undren om, hvad der foregår her omkring træet. Det er ikke ligefrem magi, men man kan komme i tvivl, om det hele overhovedet eksisterer, ligesom skyggerne, der kommer og går. Vi kunne også have valgt en langt voldsommere form, når vi placerede metalcirklen omkring træet, nærmest som en demonstration af menneskets dominans af naturen. Men faktisk –« afbryder Ronan sig selv, »så måtte vi være meget forsigtige med træets rødder, da vi monterede metalcirklen. Heldigvis accepterede træet det.«

BOUROULLEC-brødrenes mange engagementer rundt omkring i verden med store firmaer er typiske for nutidens designere.

Mens der engang var en stærk bevidsthed om Danish Design eller amerikansk funktionalisme, er design i dag helt globaliseret.

»Det er ikke nyt, hvert årti har bare haft sine særligt toneangivende firmaer, som har tiltrukket tidens talenter,« mener Ronan.

»I 1990'erne var det Cappellini i Italien. Jeg var utrolig ung, da jeg begyndte at arbejde for Cappellini, og jeg følte mig som en ung fodboldspiller, som var blevet købt af det store hold. De gamle designfirmaer har en stor skat af ældre design, og jeg er ikke sikker på, at alle firmaer overhovedet bør få lavet nyt design. Måske skal de bare producere de skatte, de allerede har. Men når jeg arbejder for designfirmaer som Artek eller Kvadrat eller Vitra i de forskellige lande, føler jeg mig som en skuespiller. Jeg spiller min rolle. Hvis jeg arbejder for finske Artek, så prøver jeg at være finsk, hvis der er brug for det. Ligesom skuespilleren skal jeg kunne være utroligt sjov eller rørende, men jeg er der for at give den rigtige optræden i konteksten, det rigtige svar på opgaven, præcis som når en arkitekt bygger et hus midt i et landskab, så det passer ind. Jeg skal være bevidst om hele denne mægtige tradition, firmaet viderefører, men vi lever i en anden tid, konteksten er en anden, og vi skal skabe noget, som duer i dag. I sidste ende er spørgsmålene altid: Er det smukt? Er det produceret under ordentlige forhold? Giver det mening? Vi afviser 90 procent af de firmaer, som gerne vil arbejde sammen med os, fordi vi bare ikke kan se en grund til at lave lige den ting. Der skal være en grund, og bare at tjene penge er aldrig den grund.«



I værkstedet i Paris. »De ting, man skaber som designer, bliver en del af verden.«